

Innspill til Utvalget for Framtidens fellesskole

Jeg arbeider som lærer på småtrinnet i grunnskolen og ønsker å bidra med erfaringer fra klasserommet i møte med det som ofte omtales som framtidens fellesskole.

Fellesskolen er en av de viktigste bærebjelkene i det norske samfunnet. Den skal være en arena der alle barn, uavhengig av bakgrunn og forutsetninger, opplever tilhørighet, mestring og utvikling. Samtidig opplever jeg i praksis at det er et økende gap mellom ambisjonene for fellesskolen og de faktiske rammene vi arbeider innenfor.

Jeg har i min karriere opplevd flere klasser, hvor en betydelig andel har behov for tett oppfølging, både sosialt og faglig. Dette er ikke unikt, men representativt for en utvikling mange lærere opplever. Fellesskolens styrke ligger nettopp i at alle elever skal inkluderes i det samme fellesskapet, men dette forutsetter at skolen har rammer som gjør det mulig å ivareta både fellesskapet og den enkelte.

Jeg vil særlig peke på følgende:

1. Fellesskap krever fleksibilitet i organisering

For å lykkes med inkludering i praksis, må lærere ha reell mulighet til å organisere undervisningen fleksibelt. Det innebærer blant annet å kunne dele klassen i mindre grupper, arbeide med ulike aktiviteter parallelt og gi tett oppfølging til elever som trenger det. Dette må anerkjennes som en nødvendig del av fellesskolen, ikke som et avvik fra den.

2. Tid til relasjoner og regulering er en forutsetning for læring

En stor del av skolehverdagen på småtrinnet går med til å støtte elevenes sosiale utvikling, regulering og trygghet. Dette er ikke noe som kommer i tillegg til læring, det er selve grunnlaget for læring. Skolens rammer og forventninger må i større grad ta høyde for dette, særlig i de yngste trinnene.

3. Behov for mer praktisk og variert undervisning

Mange elever har stort behov for bevegelse, praktiske oppgaver og varierte arbeidsmåter. Dette gjelder spesielt elever som strever med konsentrasjon og motivasjon i mer tradisjonell undervisning. En styrking av praktisk, utforskende og kroppslig læring vil kunne bidra til økt inkludering, bedre læringsutbytte og bedre psykososialt miljø.

4. Realistiske forventninger til hva én lærer kan håndtere

Fellesskolens ambisjoner er høye, men det må være samsvar mellom oppgaver og ressurser. Når én lærer alene har ansvar for en elevgruppe med stor variasjon i behov, stiller det svært høye krav til tilpasning, relasjonsarbeid og klasseledelse. For at fellesskolen skal være bærekraftig, må det sikres tilstrekkelige ressurser, både i form av bemanning og tid.

5. Fellesskolen må forstås som mer enn faglige prestasjoner

Skolen har et bredt samfunnsoppdrag som handler om å utvikle hele mennesket; sosialt, emosjonelt og faglig. I praksis opplever mange lærere et press på måloppnåelse og dokumentasjon som kan stå i veien for dette helhetlige arbeidet. Det er behov for en tydeligere balanse mellom måling og menneskelig utvikling.

Avslutningsvis vil jeg understreke at lærere hver dag arbeider for å realisere fellesskolens verdier i praksis. For å lykkes med dette i fremtiden, er det avgjørende at rammene rundt skolen i større grad støtter opp under det arbeidet som faktisk skjer i klasserommet.

Med vennlig hilsen
Tina Aga